Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0821U102946

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 22-12-2021

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Григоров Віктор Олексійович
2. Hryhorov Viktor O.

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 023

Назва наукової спеціальності: Культура і мистецтво. Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 03-12-2021

Спеціальність за освітою: Образотворче мистецтво

Місце роботи здобувача: Товариство з Обмеженою Відповідальністю Художня Майстерня Алли Ярош

Код за ЄДРПОУ: 38454353

Місцезнаходження: пров. Макіївський, буд. 2, кв. 59, м. Київ, 04114, Україна

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 26.103.001

Повне найменування юридичної особи: Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури

Код за ЄДРПОУ: 02214165

Місцезнаходження: вул. Вознесенський узвіз, буд. 20, м. Київ, 04053, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство культури та інформаційної політики України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури

Код за ЄДРПОУ: 02214165

Місцезнаходження: вул. Вознесенський узвіз, буд. 20, м. Київ, 04053, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство культури та інформаційної політики України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 18.31.31.13

Тема дисертації:

1. Стінописи та мозаїки Києва другої половини XX століття: трансформація образно-пластичної системи
2. Kyiv murals and frescoes of the 2nd half of the XX century: transformation of the figurative-plastic system

Реферат/анотація:

1. Дисертація поглиблено досліджує зміни образно-пластичної мови стінопису та мозаїки другої половини XX століття у спорудах м. Києва. Особлива увага приділяється 1960–1980-им рр., періоду стрімкого зростання популярності монументального живопису в міському просторі та кристалізації специфічних стильових рис.Актуальність роботи обумовлена неоднозначністю процесів навколо монументального спадку другої половини XX ст., зокрема проблемою їхнього руйнування в теперішній час у силу багатьох факторів. Метою дослідження є уточнення та деталізація процесу трансформацій образно-пластичної системи стінопису та мозаїки протягом 1950–2000-х років, визначення іконографічних та стилістичних особливостей для кожного етапу, на основі мистецтвознавчого аналізу класифікувати твори стінопису визначеного періоду. Важливим підґрунтям для дослідження є попередні напрацювання, які головним чином охоплюють київську практику в загальному контексті розвитку галузі на теренах України. Джерельна база дисертації складається

безпосередньо з самих пам'яток, архівних документів та свідчень авторів. Проведене візуальне обстеження творів показало переважно незадовільний стан їх збереження. Для цілісного висвітлення первинного авторського задуму та зв'язку об'єкту з оточенням, було залучено світлини, зроблені одразу, або за кілька років після виконання твору. Значна частина фотоматеріалу Центрального державного архіву-музею літератури та мистецтва України була опублікована у відповідних фахових виданнях, каталогах та довідниках. Свіжий матеріал виявлено серед архівних фотографій художнього комбінату, які нині зберігаються у секції монументально-декоративного мистецтва Київської організації Національної спілки художників України. Там же було знайдено фотографії цілої низки раніше невідомих панно, що значно розширили список залучених об'єктів у роботі. У процесі дослідження впливу соціокультурних явищ на київський монументальний живопис було проведено роботу з протоколами секції монументально-декоративного мистецтва, офіційними листуваннями між керівництвом Спілки художників України та Міністерством культури, особовими справами художників у ЦДАМЛМ України. Документація Республіканської комісії з монументально-декоративного мистецтва стала у нагоді для уточнення атрибуції ряду творів, створених у проміжку між 1970–1980-ми рр. В рамках дослідження фахової освіти як важливої складової формування художньої школи було залучено архівні документи тодішнього КХІ (нині НАОМА), які нині знаходяться у Державному архіві міста Києва. Головним чином, робота була сфокусована на періоді відновлення навчально-творчої майстерні монументального живопису. Майстерня займає провідне місце у розвитку монументалістики Києва 1970–1980-х рр. На основі задіяного матеріалу вдалось уточнити періодизацію головних етапів розвитку другої половини XX ст. й виокремити специфічні засади образно-пластичної мови кожного з них. Перший етап – післявоєнний (1950-ті рр.), пов'язаний з неокласичною архітектурною стилістикою. Наступний етап розквіту охоплює найдовший часовий відрізок (1960–1980-ті рр.) і несе в собі активну трансформацію та пошук нових виразних образно-пластичних рішень. Становлення художньої мови припадає на пер. пол. 1960-х рр. і пов'язане з відмовою від художніх прийомів післявоєнного періоду. З середини десятиліття вагомим досягненням стає переосмислення професійними митцями народного мистецтва. Слід відміти різні експерименти із впровадження індустріальних методів для монументального оформлення типових будівель. Шукаючи виразні композиційні та образні рішення, наприкінці 1960-х рр. відбувається ускладнення образно-пластичної системи, з'являються концепції цілісного монументального оформлення вулиць. Поступово митці знаходять та привносять у мозаїки та стінописи Києва впізнаванні авторські риси. В 1970-х – на поч. 1980-х рр. київська монументалістика досягає найактивніших темпів розвитку. Перехідний період визначається кін. 1980-х – пер. пол. 1990-х рр. Відбувається спад у створенні нових об'єктів, а у тих, що виконуються тією чи іншою мірою прослідковуються художні риси, напрацьовані у минулих кількох десятиліттях. У роки незалежності монументальне мистецтво Києва розділяється на два центральні напрями за сферами застосування – релігійне та світське. Якщо розвиток стінопису та мозаїки у громадських спорудах 1990-х рр. перебував у стані стагнації, то поступове відновлення православної традиції Києва призвело до активних процесів відродження сакрального мистецтва наприкінці 1990-х – поч. 2000-х рр. Тоді ж відбувається державна опіка проектами реставрації та реконструкції київських пам'яток із залученням монументального оформлення, що позначилось на художній стилістиці. В останні роки активно популяризується новітня урбаністична тенденція стріт-арту, яка є репрезентована іншим колом художників, фактично ніяк непов'язаним з осередком київських монументалістів. Ключові слова: мозаїка, стінопис, друга половина XX ст., образно-пластична мова, Київ.

2. Dissertation looks into changes of figurative-plastic language in murals and mosaics on Kyiv city buildings during the second half of the XX century. It focuses on the 1960s–1980s when rapid popularity of monumental painting in the urban space started to grow and crystallize its specific stylistic features. Issues of the research are relevant due to ambiguous monumental heritage of the second half of XX century, especially considering their destruction nowadays caused by many factors. The study purpose is to specify and detail the process of figurative-plastic system transformation of murals and mosaics within 1950–2000s and to define iconographic and stylistic features for each stage. The murals classification is based on art analysis. Preliminary studies are important scientific ground for the research, which mainly comprise Kyiv practice in general development context of this

sphere in Ukraine. Dissertation source base consists directly from the monuments themselves, archival documents and testimonies of authors. Conducted visual examination showed mainly unsatisfactory condition of their preservation. As a result photos made immediately or some years later after creation of monumental artwork were used for a holistic coverage of the original author's intention and for the connection between the object and environment. Most materials have been stored in the Central State Archive-Museum of literature and art of Ukraine. Yet most of them were already published in relevant professional publication, catalogues and directories. New materials have been found among archival photos of the art community, stored nowadays in the Section of monumental and decorative art of Kyiv organization of the National Union of Artists of Ukraine. Photos of a number of previously unknown panels were also found there, that in turn have broadened the list of objects involved in the work. During the research of influence of socio-cultural phenomena on Kyiv monumental painting the protocols of the Section of monumental and decorative art, official correspondence between leadership of the Union of Artists of Ukraine and Ministry of Culture, personal artists facts were analyzed. Republican Committee documentation of monumental and decorative art became beneficial for specification of the attribution of a number of works, created between the 1970s and 1980s. Archival documentation of Kyiv Art Institute (nowadays the National Academy of Fine Arts and Achitecture) was used, chiefly, to explore the revival of educational and creative studio of monumental painting. The studio takes the leading position in the monumental art development of Kyiv in the 1970–1980s. The research succeeded to specify periodization of the development of the Kyiv murals and mosaics of the second half of the XX century and to point out specific grounds of figurative-plastic language in them. The first post-war (the 1950s) stage is associated with neoclassical architectural style. The next stage of development covers the longest period of time (the 1960s–1980s) and actively transforms and searches new expressive figurative and plastic solutions. The artistic language formation dates back to the first half of the 1960s and is associated with the rejection of artistic methods of postwar period. Since the middle of the decade, the introduction and rethinking of folk art by professional artists becomes a significant achievement. Various experiments with the introduction of industrial methods for the monumental design of typical buildings should be noted. Complications of the figurative-plastic system appeared in search for expressive compositional and figurative solutions in the late 1960s. The concepts of holistic monumental design of the streets took place. Gradually, artists found and brought to the mosaics and murals of Kyiv recognizable author's features. In the 1970s and early 1980s, Kyiv monumental art reached its most active pace of development. The transition period is determined by the late 1980s – early 1990s. The performed objects, to some extent, followed artistic features earned in the past few decades. During the years of independence, Kyiv monumental art is divided into two central directions– religious and secular. If the development of murals and mosaics in the public buildings during the 1990s was in a state of stagnation, the gradual re-establishment of Kyiv Orthodox tradition led to the active process of sacred art revival in the late 1990s – early 2000s. At the same time, the state takes care of restoration and reconstruction projects of Kyiv monuments with the monumental decoration involvement, which affected the art stylistics. In the recent years, the new urban trend of Street-Art has become actively popularized, represented by another community of painters, in fact, not connected with the center of Kyiv monumental artists. Key words: mosaics, murals, second half of the XX century, figurative-plastic language, Kyiv.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Селівачов Михайло Романович
2. Selivachov Mykhailo R.

Кваліфікація: д. мист., 17.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Жердєв Віталій Вікторович
2. Zherdyev Vitaliy Viktorovich

Кваліфікація: к. мист.

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кара-Васильєва Тетяна Валеріївна

2. Kara-Vasylieva Tetiana V.

Кваліфікація: д.мист., 17.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мазур Вікторія Павлівна

2. Mazur Victoria P.

Кваліфікація: к. мист., 17.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Чернявський Володимир Георгійович

2. Cherniavskyi Volodymyr H.

Кваліфікація: д. арх., 18.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради Гамалія Катерина Миколаївна

Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні Гамалія Катерина Миколаївна

Відповідальний за підготовку облікових документів

Реєстратор

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності Юрченко Т.А.